

DE OPINIE VAN GER JAARSMA

'Pensioenwet moet uitvoerbaar en uitlegbaar zijn'

Uitvoerbaar en uitlegbaar. Aan deze voorwaarden moet de nieuwe Wet toekomst pensioenen zéker voldoen, zegt Ger Jaarsma. Sinds september 2021 is hij voorzitter van de Pensioenfederatie. Een kennismakingsgesprek over onder meer voorzitter zijn, heldere communicatie en de derde voorwaarde. "De wet moet tevens voorzien in voldoende beleidsvrijheid voor de pensioenfondsen."

Het kantoor van de Pensioenfederatie op de 24ste verdieping van Toren E in het Haagse WTC-gebouw is nagenoeg verlaten, die vrijdagmiddag. De medewerkers hebben een veilig thuiskomen gezocht in afwachting van Eunice, de storm die 18 februari voor de nodige opschudding zou zorgen. Het interview is de laatste klus voor Ger Jaarsma. Daarna gaat het gezwind naar woonplaats Leeuwarden.

Op de vraag waarom hij voor de Pensioenfederatie heeft gekozen, keert Jaarsma terug naar veertien jaar schuldhulpverlening. In die periode van 2002 tot 2016 was hij ook vijf jaar voorzitter van de branchevereniging voor schuldhulpverlening NVVK. "Ik kwam erachter dat ik het voorzitterschap van zo'n vereniging het allerleukste vond. Dat leidde me in 2016 naar de NVM en daarna – als interim – naar de NOA. Toen ik weer om me heen moest kijken voor een nieuw voorzitterschap, kwam de Pensioenfederatie op mijn pad.

In een branchevereniging duurt besluitvorming vaak langer en komt deze wat lastiger tot stand omdat je met veel meningen te maken hebt. Mensen meenemen in dat proces, goed informeren en op basis daarvan langzaam kijken of je tot consensus en besluiten kunt komen, dat vind ik prachtig. Die bestuurlijke kwaliteit om te verbinden en processen aan de gang te houden, neem ik mee naar de Pensioenfederatie."

Niet gehinderd door enige kennis van pensioenen.

"Precies. Je ziet steeds meer dat verenigingen en federaties voorzitters van buiten binnenhalen vanwege hun bestuurlijke kwaliteiten, netwerk en lobbywerk. Ze komen niet vanuit de leden, zijn dus van niemand en daardoor van iedereen."

Wat is uw indruk na ruim een half jaar Pensioenfederatie?

"Het is een super geoliede organisatie met ruim 25 professionals die weten waarover het gaat. Ze werken met hart en ziel aan wat er moet gebeuren. De Pensioenfederatie is ook een vereniging van, voor en door de leden. De tweehonderd aangesloten fondsen zijn erg betrokken. Ze participeren enthousiast in onder meer werkgroepen en commissies. Ze zijn bereid hun aandeel te leveren aan het grotere geheel, hetgeen hard nodig is om goed te kunnen functioneren. Daaraan zie je dat de vereniging leeft."

Zo goed dat ze eigenlijk geen voorzitter nodig heeft?

"Dat is ook zo. Uiteindelijk ben je als voorzitter dienend. Ik ben niet de baas van deze club, maar degene die moet zorgen voor verbindingen en open vergaderingen waarin vooruitgang wordt geboekt. Daarbij gaat het er niet om wat ik vind. Het gaat erom de grootste gemene deler te vinden en stapje voor stapje progressie te boeken naar waar je moet zijn."

WET TOEKOMST PENSIOENEN

2022 is voor de Pensioenfederatie van grote betekenis. Halsreikend wordt uitgekeken naar de nieuwe Wet toekomst pensioenen die 1 januari 2023 van kracht moet zijn. Naar verwachting ligt het wetsvoorstel voor 1 april bij de Tweede Kamer.

"Voor de Pensioenfederatie is het van eminent belang dat de wet goed uitlegbaar is aan de werkenden en gepensioneerden én uitvoerbaar voor de pensioenfondsen", vertelt Jaarsma. "Voor de meeste mensen is pensioen een lastig onderwerp. Vaak ver van het bed en 'ik zie wel wat ik krijg als ik eraan toe ben'. Voor ons is het lastig uit te leggen hoe het pensioen precies in elkaar zit."

Gaat dat ooit lukken?

"Zéker, zeker. Het grote verschil tussen het oude stelsel en het nieuwe Pensioenakkoord is dat je nu je eigen potje krijgt in plaats van één

GER JAARSMA: "AAN ONS OM HET ZO BEGRIJPBARE MOGELIJK UIT TE LEGGEN."

De Fries Ger Jaarsma (1968) is een 'stapelaar' die na de mts weg- en waterbouwkunde aanvankelijk liever bleef werken bij het wegenbouwbedrijf waar hij stage had gelopen. In de avonduren behaalde hij later alsnog zijn hts Technische Bedrijfskunde en doctoraal Bedrijfskunde. Na twee jaar verruilde Jaarsma het wegenbouwbedrijf voor een technisch uitzendbureau. En vijf jaar later begon hij een onderneming in kozijnen en ging hij buitenlands keramiek importeren, dat destijds enorm populair was. Toen de keramiektrend uitdoofde en hij het kozijnenbedrijf, dat nog steeds bestaat, kon verkopen, werd Jaarsma interimmanager. Dat bracht hem in 2002 bij GKB Friesland, een stichting voor onder meer schuldhulpverlening. Jaarsma maakte de instelling weer gezond en stond na zeven jaar aan de wieg van Kredietbank Nederland, een fusiestichting van een aantal kredietbanken. Daarvan werd hij in 2009 de eerste directeur-bestuurder. Van april 2016 tot augustus 2019 was Jaarsma voorzitter van makelaarskoepel NVM en tot september 2021 ad-interim van NOA (Nederlands Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven). Sindsdien is hij voorzitter van de Pensioenfederatie. Daarnaast bekleedt hij diverse nevenfuncties bij onder meer Omrop Fryslân, ROC Friese Poort en GGZ Friesland. Eerder was hij de Friese voorzitter van de VVD en vier jaar landelijk penningmeester van die partij. "De Kredietbank opende voor mij een andere wereld dan die van de techniek en commercie. Sindsdien doe ik louter bestuurlijk werk in organisaties die in mijn beleving maatschappelijk relevant zijn. Ja, inclusief de VVD. Een goed functionerende democratie kan niet zonder goed functionerende politieke partijen. En vergeet niet dat de meeste sociale wetgeving is bedacht door liberalen. De meeste politieke partijen geloven in een overheid die het vangnet moet zijn voor diegene die het nodig heeft. Alleen over de omvang van dat vangnet verschillen we van mening."

grote pot geld waaruit jouw pensioen wordt betaald. In de communicatie kun je tegen elke deelnemer zeggen wat deze heeft ingelegd, wat diens werkgever heeft ingelegd en welk rendement het pensioenfonds heeft behaald voor hem of haar. 'Dit totaalbedrag is voor jou beschikbaar als je met pensioen gaat en dit is wat je per maand kunt verwachten.' Daar hoeft je niet zulke hele moeilijke berekeningen op los laten. Op basis van het historisch rendement van jaarlijks tussen de 6% en 7% en op basis van de historische inleg, kun je voorspellen wat er te zijner tijd ongeveer in je potje zal zitten. Met een zekerheidsmarge van zoveel procent erboven en zoveel procent eronder."

Dat maakt het toch weer complex.

"Het is wat het is. Aan ons om het zo begrijpelijk mogelijk uit te leggen, ondanks alle mitsen en maaren als je nu iets wilt zeggen over wat er over twintig jaar gaat gebeuren."

Met 'procenten erboven en procenten eronder', staar ik me toch blind op het hoogste rendement. Als dat dan tegenvalt, ben ik teleurgesteld en verlies ik vertrouwen.

"Dat is precies waarom we naar dit stelsel toegaan. Op momenten dat een fonds hoge rendementen haalt, kan er flink geïndexeerd worden. Het pensioenfonds beweegt mee met de markt. Dat scheidt duidelijkheid. Op basis van de huidige spelregels kunnen we bij hoge rendementen echter niet indexeren. Dat is niet uit te leggen. Daar staat tegenover dat je, als het straks een keer niet goed gaat, dat eveneens merkt."

ZE ZIJN VAN NIEMAND EN DAARDOOR VAN IEDEREEN

Dat vertroebelt weer de communicatie. En daarmee het vertrouwen.

"Dat het om best ingewikkelde materie gaat die je niet zomaar aan iedereen uitgelegd krijgt, daar zijn we het snel over eens. Maar als sector gaan we ons daar niet bij neerleggen. We gaan duidelijk uitleggen wat we nu doen en wat we gaan doen."

Als je het beter kunt uitleggen, ben je ook sterker aan te spreken op je prestaties en het behaalde rendement, als dat bijvoorbeeld al enkele jaren tegenvalt. Kritiek zal eerder gestalte krijgen dan bij abstracte dekkingsgraden.

"Dit is iets te zwartwit voorgesteld. Als de economie goed draait, doen alle fondsen het goed. De een heeft misschien een rendement van bijvoorbeeld 7,2% en de ander van 6,9%. Maar het komt niet voor dat alle fondsen plussen en één fonds in de min zit. Daarvoor zijn de beleggingen te gespreid."

Daarnaast hebben pensioenfondsden ook een maatschappelijke rol die sterk verandert. Denk aan verduurzaming en klimaat. Zo renderen aandelen fossiele brandstoffen behoorlijk goed. Maar vanuit maatschappelijk oogpunt kun je daar minder of niet in gaan zitten. In samenspraak met je deelnemers kun je daarvoor kiezen, waardoor het rendement mogelijk iets lager uitvalt, hoewel financieel en maatschappelijk rendement inmiddels prima samengaan.

Ik denk overigens dat deze discussie wordt gevoerd door een beperkt aantal mensen. Verreweg de meeste gepensioneerden zijn blij met het geld dat ze ontvangen. Mijn schoonmoeder bijvoorbeeld heeft AOW, een stukje nabestaandenpensioen en eigen pensioen. Aan het begin van elk jaar krijgt ze een overzicht daarvan. Daarop zie je dat de AOW wél wordt geïndexeerd en haar pensioen nu niet. Maar per saldo is het totaalbedrag altijd iets hoger dan het jaar ervoor. Het gros van de gepensioneerden kijkt op die manier en beseft dat ze in een heel mooi land wonen waar de levensstandaard van de gepensioneerden tot een van de hoogste in de wereld behoort."

U zei echter in een eerder interview dat er nog veel vertrouwen te winnen is.

"Als je goed uitlegt hoe het zit, als je de materie dusdanig simpel uitlegt dat de andere kant het begrijpt, groeit het vertrouwen."

Anderzijds draagt foute informatie over pensioenen op social media er weer niet aan bij."

Zijn jullie actief op sociale media?

"Ja, we hebben bijvoorbeeld jongerencampagnes, waarop we best veel positieve respons krijgen. In die campagnes vertellen we dat je niet iedere dag met je pensioen bezig hoeft te zijn. Maar vraag jezelf wel af op enkele momenten in je leven, zoals de eerste baan en samenwonen, wat je aan het doen bent inzake pensioen. Verder reageren we op bepaalde onjuiste informatie. Maar als dit geen zin heeft, doen we het niet."

Overigens hebben we in onze code vastgelegd dat in een pensioenfondsbestuur minimaal één persoon moet zitten die jonger is dan veertig jaar. Je bent er als fonds immers voor alle leeftijdscategorieën. Jongeren moeten nu al mee kunnen beslissen. Er is een pensioenlab om jongeren te enthousiasmeren voor pensioen. Een aantal kan de pensioenopleiding volgen en stagelopen in besturen met het idee dat ze als jongere daadwerkelijk in zo'n bestuur komen."

JONGEREN MOETEN NU AL MEE KUNNEN BESLISSEN

Voordat de nieuwe pensioenwet een feit is, komt er dit jaar nog een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Waarom?

"Door de marktrente van 0% kan er niet geïndexeerd worden. Vanuit maatschappij en politiek klinkt echter de roep om dit toch mogelijk te maken in 2022. Pensioenfondsden willen ook graag indexeren. De AMvB is bedoeld om de indexatiegrens van de dekkingsgraad te verlagen van 110% naar 105%. Dat vinden we prima, zolang dit gekoppeld wordt aan de nieuwe wet én zolang die wet per 1 januari 2023 ingaat. Want eigenlijk zou de wet dit jaar al van kracht worden. Dan hadden de fondsen in één keer kunnen overstappen. Dat is niet gelukt. Laten we daarom van 2022 een overgangsjaar maken en een klein dingetje veranderen: 105% in plaats van 110%."

Waarom geen 100%?

"Alles kan natuurlijk. Maar de 110% is in het huidige systeem de juiste veiligheidsmarge. Aangezien we naar een ander systeem toegaan, kunnen we best een jaar op 105% gaan zitten. Die 105% zit ook in het transitie-FTK en ook in het oude FTK dat vóór 2015 gold. Bovendien is met 105% ook voldaan aan de MVEV-eis, de maatregel minimaal vereist eigen vermogen, die ook vanuit Europese regels geldt."

Wat is in de nieuwe wet, naast uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid, nóg een triggerpoint?

"Beleidsvrijheid. Houden pensioenfondsden de nodige beleidsruimte om de juiste dingen voor hun deelnemers te kunnen doen? Fondsen moeten de belangen van alle deelnemersgroepen evenwichtig kunnen afwegen. De nieuwe wet moet dus ruime kaders bieden waarbinnen de fondsen kunnen besturen."

Wat zou een belemmerende wetsregel kunnen zijn?

"Bijvoorbeeld wat je tot in detail moet communiceren. We moeten meer vrijheid krijgen om informatie te laten aansluiten op wensen, behoeften en kenmerken van deelnemers. In onze reactie op de consultatie van deze wet hebben we verder gepleit voor ruimere mogelijkheden voor het vaststellen van de risicohouding, de toekenning van het rendement en het delen van langlevensrisico."

Waar staat de Pensioenfederatie over vijf jaar?

"In januari 2023 is de nieuwe wet van kracht. Dan hebben pensioenfondsden vier jaar de tijd om over te stappen naar het nieuwe systeem. Tot januari 2027. Over vijf jaar zijn dus de laatste fondsen overgestapt op het nieuwe pensioenstelsel. Dan heeft iedereen een toekomstbestendig pensioen."

En is de Pensioenfederatie in rustig vaarwater beland?

"Nou, tegen die tijd zal zich wel weer iets anders aandienen." ■